

فصلنامه علمی - پژوهشی تحقیقات مدیریت آموزشی

سال دوازدهم، شماره سوم، تابستان ۱۴۰۰ (پیاپی ۴۸)

شناسایی و رتبه بندی ابعاد نظام آموزش عالی پژوهش محور در دانشگاه‌های
آزاد اسلامی استان مازندرانسیده محبوبه جعفری رستمی^۱، کیومرث نیاز آذری^۲، ترانه عنایتی^۳

چکیده

هدف کلی این پژوهش، شناسایی و رتبه بندی ابعاد نظام آموزش عالی پژوهش محور در دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران بود. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش، توصیفی از نوع پیمایشی بود. جامعه آماری آن را مدیران و معاونین واحدها، مدیران و معاونین دانشکده‌ها، مدیران گروه‌ها و اساتید هیات علمی دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران به تعداد ۷۰۰ نفر تشکیل می‌دادند که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای و بر اساس فرمول کوکران تعداد ۲۴۸ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه محقق ساخته آموزش عالی پژوهش محور با ۱۲۳ سوال استفاده شد. روایی صوری و محتوایی ابزار به تایید متخصصان رسید و روایی همگرا آن نیز مورد تایید قرار گرفت. پایایی ترکیبی و مقدار آلفای کرونباخ آن‌ها نیز بالای ۰/۷ محاسبه شد که مورد تایید بود. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد. نتایج نشان داد که؛ نظام آموزش عالی پژوهش محور دارای دو بعد «ساختاری و اداری و آموزشی و پژوهشی» است. بعد ساختاری و اداری دارای ده بعد و بعد آموزشی و پژوهشی دارای سیزده بعد می‌باشد که بعد ساختاری و اداری بیش‌ترین رتبه و بعد آموزشی و پژوهشی دارای کم‌ترین رتبه است.

کلیدواژه‌ها: نظام آموزش عالی پژوهش محور، ساختاری و اداری، آموزشی و پژوهشی، دانشگاه

۱ دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران

۲ استاد گروه مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران (نویسنده مسئول)

۳ دانشیار گروه مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران

مقدمه

توسعه ملی در جهان امروز به صورت گسترده متشکل از توسعه اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی، مهم‌ترین هدف هر کشور اعم از توسعه یافته و در حال توسعه را تشکیل می‌دهد. نیل به اهداف توسعه ملی تنها در سایه توسعه علمی ممکن است. بی‌شک آنچه می‌تواند جامعه ما را به سوی توسعه علمی هدایت کند تحقیق و پژوهش است. تحقیق به منزله خمیرمایه اصلی ابداعات و خلاقیت‌های علمی - فرهنگی جامعه و به مثابه قوه محرکه کشور، توجهات ویژه و برنامه‌ریزی دقیق و اساسی را طلب می‌کند. چنانچه در سند چشم‌انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران اولویت ویژه‌ای به امر تحقیق و پژوهش و تولید علم داده شده است. متناسب با این هدف نهادهای مختلفی در جامعه به مطالعه و بررسی و برنامه‌ریزی پرداخته‌اند. از جمله این نهادها، نظام آموزش عالی (دانشگاه‌ها) می‌باشد (صمدی و مهماندوست قمصری، ۱۳۹۰).

نظام آموزشی پژوهش محور، سازمانی است که اساساً بر طراحی برنامه‌های پژوهشی استوار است و رویکرد آن مدرن و متناسب با تحولات اجتماعی، علمی، معرفت‌شناسانه، متدولوژی و یافته‌های روانشناسی و مدیریت و بویژه جامعه‌شناسی است (فاروق صادقی بجد و احمدی درمیان، ۱۳۹۲). دانشگاه‌ها از لحاظ اینکه فرایندهای تدریس و یادگیری آن در محیط پژوهشی و نوآورانه صورت می‌گیرد، بهترین مکان تولید اندیشه و مدار تغییر و توسعه در جوامع به شمار می‌آیند (کلاهدوزی و کوثری، ۱۳۹۰). پژوهش سیاست اصلی، فرهنگی و اقتصادی مهم برای کشورها است و تولید دانش (پژوهش) مهمترین کارکرد نظام آموزش عالی در جوامع، به شمار می‌آید تا از این طریق آنچه را در جهان است درک کنیم (برو و لوکاس^۱، ۲۰۰۹). بنابراین به کارگیری الگوی پژوهش محوری می‌تواند آموزش عالی کشور را به سوی کارآفرینی و در نهایت به سکوی جهش به سوی تعالی هدایت کند.

حسین پور طولازدهی و همکاران (۱۳۹۶)، در پژوهشی با عنوان «آموزش و یادگیری پژوهش محور در محیط ساختن گرا: طراحی مدلی بر اساس پژوهش پدیدارنگارانه» نشان دادند که؛ چهار بُعد برای آموزش و یادگیری پژوهش - محور عبارتند از: آموزش (تدریس) پژوهش - محور، یادگیری و تکالیف یادگیری پژوهش - محور، ارتباطات و دسترس‌ها و تشویق؛ عباسی اسفجیر (۱۳۹۴)، در پژوهشی با عنوان «مدل‌سازی مدرسه پژوهش محور و آزمون تجربی آن با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری به روش حداقل مربعات جزئی در مدارس استان مازندران» نشان داد که؛ براساس رابطه بین متغیرها اعم از آشکار و پنهان، میزان اثرگذاری هر یک از متغیرها بر مدارس پژوهش

محور، به ترتیب حل مساله، کنجکاوی، تفکر انتقادی، تشریح مساعی، سواد اطلاعاتی، مهارت‌های شناختی و خودباوری است؛ احمدوند و کاویانی (۱۳۹۴)، در پژوهشی با عنوان «بررسی رابطه بین آموزش پژوهش محور با افزایش روحیه کار آفرینی از دیدگاه متخصصان» نشان دادند که؛ عناصر پژوهشی، اداری، آموزشی و فرهنگی در افزایش روحیه کارآفرینی تأثیر معناداری دارند. همچنین در بین عناصر پژوهشی و اداری و آموزشی و فرهنگی بیشترین تأثیر را عنصر آموزشی در افزایش روحیه کارآفرینی ایجاد می‌کند؛ نیرو و صالحی مرند (۱۳۹۲)، در پژوهشی با عنوان «نقش تحصیلات تکمیلی پژوهش محور در توسعه کارآفرینی دانش بنیان در جهاد دانشگاهی» نشان دادند که؛ نقش مؤثر دوره‌های تحصیلات تکمیلی پژوهش محور در توسعه کارآفرینی دانش بنیان، به ویژه در جهاد دانشگاهی عبارت است از: همسویی علم و عمل و ارائه آموزش‌های کاربردی، انجام پژوهش‌های کاربردی و تولید ثروت، رقابتی بودن پروژه‌های کارفرمایی، تفکر بنگاهی در پژوهش‌های تقاضا محور، اعتماد متقابل جهاد دانشگاهی و صنعت، خودکفایی مالی، آشنا بودن با محیط واقعی، وجود سند راهبرد پژوهشی و وجود نیروی انسانی ماهر و خبره؛ کلاهدوزی و کوثری (۱۳۹۰)، در پژوهشی با عنوان «مبانی و الگوی آموزش‌های پژوهش محور در دانشگاه جامع امام حسین (ع)» نشان دادند که؛ الگوی آموزش‌های پژوهش محور در چهار عنصر پژوهشی، اداری - پشتیبانی، آموزشی و اخلاقی - فرهنگی تجلی یافت که هر یک عوامل فرعی مهمی دارد. رهبری علمی و تحول‌گرا، مدیریت کیفیت، سازمان مشارکتی، توانمندسازی، مسئله محوری، کار گروهی، مدیریت دانش، مشتری محوری، ارزیابی مشارکتی، شایسته سالاری و آزاد اندیشی از مهمترین عوامل الگوی آموزش‌های پژوهش محور است؛ صمدی و مهماندوست قمصری (۱۳۹۰)، در پژوهشی با عنوان «رویکرد پژوهش محور در کتاب‌های سال اول دوره متوسطه و مقایسه آن با اهداف آموزشی کتب موردنظر» نشان دادند که؛ مولفه‌های رویکرد پژوهش محور عبارتند از: حل مساله، کنجکاوی، تفکر انتقادی، تشریح مساعی، موضوعات درسی میان رشته‌ای و ارتباط عمودی و افقی میان دروس، عدم قطعیت در بیان یافته‌های علمی، ارتباط محتوا با تجربه دانش‌آموزان، مهارت‌های شناختی سطوح بالا، سواد اطلاعاتی و سعه صدر و تحمل شکست؛ جعفری و احمدی (۱۳۸۹)، در پژوهشی با عنوان «بررسی نقش آموزش عالی در اقتصاد دانش به منظور ارائه مدل مناسب» نشان دادند که؛ آموزش عالی از طریق ده مولفه (کارآفرینی و نوآوری‌های تکنولوژیکی، تشکیل و تقویت سرمایه فکری و انسانی، همکاری‌های بین دانشگاه و صنعت، مدیریت دانش، سیاستگذاری و برنامه ریزی استراتژیک، زیرساخت‌های سرمایه‌ای، زیربنایی و توسعه‌ای، مدیریت اطلاعات، زیرساخت الکترونیکی، تحول فکری، نهادی و ساختاری، نظام حقوقی و قانونی حامی و مشوق دارایی‌های فکری) می‌تواند در اقتصاد دانش مؤثر باشد و

۲۷۸ □ فصلنامه علمی - پژوهشی تحقیقات مدیریت آموزشی - سال دوازدهم، شماره چهارم، تابستان ۱۴۰۰

شکيبايي و همکاران (۱۳۸۸)، در پژوهشي با عنوان «ارائه مدلي براي ايجاد دانشگاه پژوهشي در نظام آموزش عالي ايران» نشان دادند که؛ صلاحيتها و ارتباطات بين المللي و بين فرهنگي، آزادي و مسؤليت علمي اجتماعي، توان خلق منابع و ثروت، تمرکز بر بازتاب هاي ملي و فراملي، به روزسازي زيرساخت هاي علمي پژوهشي، تعهد به بهگزيني و آموزش و پرورش بين رشته اي حدود ۵۰ درصد از واريانس مشترک در ساخت دهی مدل یک دانشگاه پژوهشی را تبیین می نمایند.

برگرن^۱ (۲۰۱۷)، در پژوهشي با عنوان «پژوهشگران به عنوان عاملان تجاري سازي در يك دانشگاه کارآفريني» نشان دادند که؛ پژوهشگران بر تجاري سازي دانش در يك دانشگاه کارآفريني نقش معناداري دارند. دانش نيز نقش مهمي در انگيزه فردي پژوهشگران براي تجاري سازي دارد؛ ردی^۲ و همکاران (۲۰۱۶)، در پژوهشي با عنوان «آموزش عالي، تأثير بالاي پژوهش و رتبه بندي دانشگاه هاي جهان: مورد مطالعه هند و مقايسه آن با چين» نشان دادند که؛ براي اسناد قابل استناد، ايالات متحده در رتبه اول، پس از آن چين، انگلستان در سوم و هند در رتبه نهم قرار دارد. به طور كلي، رتبه بندي دانشگاه جهان نشان داد که از نظر معيارهاي پژوهشي دانشگاه هاي هند بعد از دانشگاه هاي چين قرار دارند؛ جان پنگ و تانگ اسميت^۳ (۲۰۱۴)، در پژوهشي با عنوان «توسعه حرفه اي ارزيايي از طريق آموزش پژوهش محور در آموزش عالي تايلند» توسعه ارزيايي دانش و مهارت استاد را از طريق يادگيري مبتني بر پژوهش در آموزش عالي مورد بررسي قرار دادند و نشان دادند که؛ استادان دانش و مهارت خود را طريق يادگيري مبتني بر پژوهش در ارزيايي افزايش دادند و کابرا^۴ و هيت^۴ (۲۰۱۱)، در پژوهشي با عنوان «پژوهش در آموزش عالي: نقش آموزش و يادگيري دانشجويان» نشان دادند که؛ نقش آموزش، توسعه حرفه اي کارکنان، ارزيايي و تأثير پژوهش در مقطع کارشناسي ارشد / يادگيري دانشجويان کارشناسي ارشد نياز به بحث دارد. سيستم ارزيايي پژوهش بايد آموزش و يادگيري دانشجويان را از طريق پژوهش و در سطح سازماني حمايت کند.

يکي از مشکلات جدي بخش آموزش کشور، تدريس بر مبناي حافظه محوري است. روش حافظه محور که به رويکرد معلم محور و غيرفعال موصوف است، مهم ترين مانع يادگيري و اخلاقيت محسوب مي شود. براي آنکه بتوانيم اين شکاف عظيم علمي و اقتصادي کشورمان را با دنياي پيشرفته پر کنيم، بايد دست به انقلابي بزرگ بزيم و آن آموزش بر مبناي پژوهش محوري است و تا زماني که اين مشکل حل نشود، ما همچنان در سطحي گسترده، نه به علم دسترسي پيدا خواهيم

---

۱ - Berggren

۲- Reddy

۳- Junpeng & Tungkasamit

۴- Cabral & Huet

شناسایی و رتبه بندی ابعاد نظام آموزش عالی پژوهش محور در دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران ۲۷۹ □

کرد و نه به ثروت. بنابراین سوال اصلی پژوهش حاضر این است که: «ابعاد نظام آموزش عالی پژوهش محور در دانشگاه آزاد اسلامی استان مازندران کدامند؟ و رتبه‌بندی این ابعاد چگونه است؟».

روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری آن را مدیران و معاونین واحدها، مدیران و معاونین دانشکده‌ها، مدیران گروه‌ها و اساتید هیات علمی دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران به تعداد ۷۰۰ نفر تشکیل می‌دهند که بر اساس فرمول کوکران، تعداد ۲۴۸ نفر با روش نمونه‌گیری «تصادفی طبقه‌ای» براساس درجه واحدهای دانشگاه به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند.

ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش، پرسش‌نامه محقق ساخته آموزش عالی پژوهش محور است که دارای ۱۲۳ سوال و ۲ بعد «ساختاری و اداری و آموزشی و پژوهشی» و ۲۳ مولفه «فرهنگ و ارزش‌ها، اهداف و استراتژی‌ها، ساختار توانمندساز، مناسبات و روابط، سازماندهی، برنامه‌ریزی، منابع و امکانات، نظارت و ارزیابی مشارکتی مستمر، رهبری علمی تحول‌گرا، مدیریت کیفیت فرایندها، آموزش سازمانی مسئله محور، شایستگی‌های منابع انسانی، توسعه خلاقیت، آموزش مبتنی بر مدیریت دانش، پژوهش مبتنی بر کار گروهی، کنجکاوی، آموزش و پژوهش بین رشته‌ای، آموزش مبتنی بر بهبود توان خلق منابع و ثروت، تمرکز بر بازتاب‌های ملی و فراملی، آزادی و مسئولیت علمی-اجتماعی، صلاحیت‌ها و ارتباطات بین‌المللی و بین‌فرهنگی، فرهنگی و حقوقی-اخلاقی» می‌باشد که در طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت طراحی شده است. روایی صوری و محتوایی ابزار به تایید متخصصان رسید و روایی همگرا آن نیز با استفاده از ضرایب میانگین واریانس استخراجی (AVE) محاسبه شد که مقادیر AVE برای کلیه مؤلفه‌ها بزرگتر از ۰/۵ هستند، بنابراین پرسش‌نامه از روایی همگرا برخوردار است. همچنین جهت سنجش پایایی آن از آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی استفاده شد که برای تمام مؤلفه‌ها، مقادیر بالای ۰/۷ محاسبه شد که مورد تایید است (جدول ۱). همچنین جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تاییدی استفاده شده است.

جدول ۱- روایی و پایایی ابزار گردآوری داده‌ها

ردیف	متغیرهای پنهان	AVE	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی
۱	فرهنگ و ارزش‌ها	۰/۷۴۵	۰/۹۴۲	۰/۹۵۳
۲	اهداف و استراتژی‌ها	۰/۷۷۳	۰/۹۵۸	۰/۹۶۵
۳	ساختار توانمندساز	۰/۶۹۶	۰/۸۹۰	۰/۹۱۹
۴	مناسبات و روابط	۰/۸۱۱	۰/۹۲۲	۰/۹۴۵
۵	سازماندهی	۰/۷۱۴	۰/۸۹۹	۰/۹۲۶
۶	برنامه‌ریزی	۰/۷۱۳	۰/۸۹۷	۰/۹۲۵
۷	منابع و امکانات	۰/۶۵۴	۰/۹۳۴	۰/۹۴۴
۸	نظارت و ارزیابی مشارکتی مستمر	۰/۸۵۷	۰/۹۶۶	۰/۹۷۳
۹	رهبری علمی تحول‌گرا	۰/۷۰۲	۰/۹۳۷	۰/۹۴۹
۱۰	مدیریت کیفیت فرایندها	۰/۶۶۲	۰/۹۱۵	۰/۹۳۲
۱۱	آموزش سازمانی مسئله محور	۰/۹۱۷	۰/۹۷۰	۰/۹۷۸
۱۲	شایستگی‌های منابع انسانی	۰/۶۴۸	۰/۹۲۱	۰/۹۳۶
۱۳	توسعه خلاقیت	۰/۷۴۰	۰/۸۸۲	۰/۹۱۹
۱۴	آموزش مبتنی بر مدیریت دانش	۰/۷۷۰	۰/۹۰۰	۰/۹۳۰
۱۵	پژوهش مبتنی بر کار گروهی	۰/۶۸۵	۰/۹۰۷	۰/۹۲۸
۱۶	کنجکاوی	۰/۸۰۳	۰/۹۱۸	۰/۹۴۲
۱۷	آموزش و پژوهش بین رشته‌ای	۰/۸۷۲	۰/۹۵۱	۰/۹۶۵
۱۸	آموزش مبتنی بر بهبود توان خلق منابع و ثروت	۰/۸۱۲	۰/۹۲۳	۰/۹۴۵
۱۹	تمرکز بر بازتاب‌های ملی و فراملی	۰/۶۸۷	۰/۸۸۷	۰/۹۱۶
۲۰	آزادی و مسئولیت علمی- اجتماعی،	۰/۸۱۲	۰/۹۲۲	۰/۹۴۵
۲۱	صلاحیت‌ها و ارتباطات بین‌المللی و بین فرهنگی	۰/۷۵۱	۰/۸۸۹	۰/۹۲۳
۲۲	فرهنگی	۰/۶۲۱	۰/۸۴۹	۰/۸۹۱
۲۳	حقوقی-اخلاقی	۰/۸۰۵	۰/۸۷۸	۰/۹۲۵

یافته‌های پژوهش

سؤال یک: ابعاد نظام آموزش عالی پژوهش محور در دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران کدامند؟

برای تشخیص کفایت و شرایط لازم داده‌ها برای اجرای تحلیل عاملی، از آزمون‌های تناسب کایزر-مایر-الکین^۱ و بارتلت^۲ استفاده شد که نتایج در جدول ۲ ارائه شده است.

۱ - Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy

۲ - Bartlett's Test

شناسایی و رتبه بندی ابعاد نظام آموزش عالی پژوهش محور در دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران ۲۸۱ □

جدول ۴-۱۶- نتایج آزمون KMO و Bartlett

ابعاد	آماره KMO و Bartlett	نتیجه آزمون	نام عامل به دست آمده به ترتیب اهمیت درصد واریانس	درصد واریانس تبیین شده
ساختاری و اداری	=۰/۹۳۴ KMO sig=۰/۰۰۰	تأیید کفایت و همبستگی داده‌ها	برنامه‌ریزی	%۷۹/۹۷۳
			ساختار توانمندساز	
			مدیریت کیفیت فرایندها	
			اهداف و استراتژی‌ها	
			منابع و امکانات	
			رهبری علمی تحول‌گرا	
			فرهنگ و ارزش‌ها	
			سازماندهی	
			مناسبات و روابط	
			نظارت و ارزیابی مشارکتی مستمر	
آموزشی و پژوهشی	=۰/۹۱۸ KMO sig=۰/۰۰۰	تأیید کفایت و همبستگی داده‌ها	شایستگی‌های منابع انسانی	%۸۰/۸۸۴
			آموزش مبتنی بر بهبود توان خلق منابع و ثروت	
			توسعه خلاقیت	
			تمرکز بر بازتاب‌های ملی و فراملی	
			فرهنگی	
			پژوهش مبتنی بر کار گروهی	
			کنجکاوی	
			صلاحیت‌ها و ارتباطات بین‌المللی و بین‌فرهنگی	
			حقوقی-اخلاقی	
			آزادی و مسئولیت علمی-اجتماعی،	
			آموزش مبتنی بر مدیریت دانش	
			آموزش سازمانی مسئله‌محور	
			آموزش و پژوهش بین‌رشته‌ای	

مطابق جدول ۲، چون مقدار آماره KMO برای هر دو بعد بیش‌تر از ۰/۷ محاسبه شد. همچنین نتیجه آزمون Bartlett نشان داده که سطح معناداری برای همه متغیرها $Sig < ۰/۰۵$ محاسبه شده است، لذا داده‌ها کفایت و همبستگی لازم جهت اجرای تحلیل عاملی اکتشافی را دارند.

۲۸۲ □ فصلنامه علمی - پژوهشی تحقیقات مدیریت آموزشی - سال دوازدهم، شماره چهارم، تابستان ۱۴۰۰

درصد واریانس تبیین شده در ستون آخر نشان می‌دهد که در بعد ساختاری و اداری ۷۹/۹۷۳٪ و در بعد آموزشی و پژوهشی ۸۰/۸۸۴٪ از تغییرات سؤالات توسط مؤلفه‌های استخراج شده قابل تبیین هستند. در ادامه در جدول‌های ۳ و ۴ بررسی تحلیل عاملی اکتشافی و تعیین میزان بار عاملی هر یک از ابعاد و مؤلفه‌های آن انجام شد.

جدول ۳- نتایج آزمون تحلیل عاملی اکتشافی و تعیین میزان بار عاملی برای برای مؤلفه‌های بعد

ساختاری و اداری

شماره	کد سؤال	نسبت اشتراک	بار عاملی اول	بار عاملی دوم	بار عاملی سوم	بار عاملی چهارم	بار عاملی پنجم	بار عاملی ششم	بار عاملی هفتم	بار عاملی هشتم	بار عاملی نهم	بار عاملی دهم
۱	AA۱	-۱/۸۰۵	-۰/۲۵۱	-۰/۲۳۹	-۰/۲۲۹	-۰/۲۷۵	-۰/۲۲۶	-۰/۲۱۳	-۰/۸۹۹	-۰/۱۲۰	-۰/۱۸۵	-۰/۲۴۵
۲	AA۲	-۱/۸۶۷	-۰/۲۴۶	-۰/۲۳۵	-۰/۲۱۴	-۰/۳۳۶	-۰/۲۰۱	-۰/۱۵۵	-۰/۹۲۷	-۰/۱۶۸	-۰/۱۷۳	-۰/۲۰۸
۳	AA۳	-۱/۷۷۰	-۰/۱۶۰	-۰/۱۸۲	-۰/۲۰۸	-۰/۲۲۸	-۰/۲۰۵	-۰/۱۹۰	-۰/۸۶۳	-۰/۲۴۶	-۰/۰۹۱	-۰/۱۹۱
۴	AA۴	-۱/۸۲۶	-۰/۳۰۶	-۰/۲۸۲	-۰/۲۳۸	-۰/۲۵۳	-۰/۲۲۱	-۰/۱۶۱	-۰/۹۰۸	-۰/۱۳۸	-۰/۱۲۹	-۰/۲۲۶
۵	AA۵	-۱/۷۷۴	-۰/۰۶۲	-۰/۲۲۲	-۰/۲۴۵	-۰/۰۹۷	-۰/۳۵۶	-۰/۲۲۸	-۰/۸۲۵	-۰/۱۸۶	-۰/۰۷۸	-۰/۲۰۱
۶	AA۶	-۱/۷۷۰	-۰/۲۴۴	-۰/۱۳۴	-۰/۲۰۸	-۰/۲۱۶	-۰/۲۳۴	-۰/۲۱۰	-۰/۸۶۰	-۰/۱۷۱	-۰/۱۱۱	-۰/۲۰۵
۷	AA۷	-۱/۸۰۲	-۰/۱۸۰	-۰/۱۲۱	-۰/۱۹۱	-۰/۳۵۹	-۰/۱۷۸	-۰/۱۴۷	-۰/۷۴۵	-۰/۱۶۶	-۰/۳۹۳	-۰/۲۲۱
۸	AB۱	-۱/۸۳۱	-۰/۲۳۴	-۰/۲۱۳	-۰/۴۱۱	-۰/۸۹۴	-۰/۱۸۶	-۰/۳۳۱	-۰/۲۳۶	-۰/۰۹۹	-۰/۳۶۵	-۰/۱۳۳
۹	AB۲	-۱/۸۲۵	-۰/۱۱۸	-۰/۲۲۱	-۰/۲۶۱	-۰/۹۰۲	-۰/۲۰۸	-۰/۱۹۶	-۰/۳۴۶	-۰/۱۹۰	-۰/۱۴۷	-۰/۱۹۲
۱۰	AB۳	-۱/۸۱۸	-۰/۱۳۹	-۰/۲۴۱	-۰/۳۷۹	-۰/۸۸۸	-۰/۲۴۶	-۰/۲۲۹	-۰/۲۷۶	-۰/۱۲۳	-۰/۴۰۲	-۰/۱۴۲
۱۱	AB۴	-۱/۸۳۸	-۰/۱۲۶	-۰/۰۹۸	-۰/۳۸۸	-۰/۸۹۸	-۰/۲۱۵	-۰/۲۵۹	-۰/۳۰۴	-۰/۱۶۶	-۰/۳۸۸	-۰/۲۷۵
۱۲	AB۵	-۱/۸۲۴	-۰/۱۰۳	-۰/۲۷۴	-۰/۳۸۵	-۰/۸۹۸	-۰/۲۲۵	-۰/۱۳۳	-۰/۲۰۷	-۰/۱۱۴	-۰/۲۶۵	-۰/۱۹۱
۱۳	AB۶	-۱/۸۴۵	-۰/۱۹۰	-۰/۱۸۱	-۰/۲۲۰	-۰/۸۴۲	-۰/۲۶۰	-۰/۱۹۲	-۰/۲۲۱	-۰/۱۷۳	-۰/۰۶۴	-۰/۴۱۱
۱۴	AB۷	-۱/۸۶۵	-۰/۲۴۳	-۰/۲۶۲	-۰/۲۳۰	-۰/۸۸۶	-۰/۲۶۴	-۰/۱۴۲	-۰/۰۸۷	-۰/۲۴۵	-۰/۰۸۲	-۰/۲۶۱
۱۵	AB۸	-۱/۷۴۶	-۰/۲۲۳	-۰/۲۰۵	-۰/۱۰۲	-۰/۸۲۰	-۰/۲۶۶	-۰/۲۷۵	-۰/۰۲۲	-۰/۲۷۱	-۰/۲۴۶	-۰/۳۷۹
۱۶	AC۱	-۱/۷۲۸	-۰/۱۹۶	-۰/۷۸۲	-۰/۲۸۹	-۰/۱۸۸	-۰/۲۴۶	-۰/۲۳۴	-۰/۱۲۴	-۰/۲۲۸	-۰/۰۳۱	-۰/۱۹۰
۱۷	AC۲	-۱/۸۸۸	-۰/۲۱۲	-۰/۷۹۵	-۰/۱۹۵	-۰/۲۱۱	-۰/۲۷۸	-۰/۱۵۴	-۰/۱۵۶	-۰/۲۵۹	-۰/۰۵۳	-۰/۲۴۳
۱۸	AC۳	-۱/۸۰۴	-۰/۱۷۰	-۰/۸۷۵	-۰/۲۹۷	-۰/۲۲۷	-۰/۱۴۰	-۰/۱۷۲	-۰/۱۷۵	-۰/۲۶۵	-۰/۱۶۵	-۰/۲۲۳
۱۹	AC۴	-۱/۸۴۱	-۰/۰۹۵	-۰/۸۴۱	-۰/۳۴۷	-۰/۱۹۸	-۰/۱۶۹	-۰/۱۳۸	-۰/۲۰۹	-۰/۲۱۴	-۰/۰۸۸	-۰/۱۳۳
۲۰	AC۵	-۱/۸۶۲	-۰/۲۲۱	-۰/۸۷۳	-۰/۱۷۰	-۰/۲۶۳	-۰/۱۶۴	-۰/۲۰۴	-۰/۰۸۸	-۰/۱۵۹	-۰/۲۲۰	-۰/۱۹۲
۲۱	AD۱	-۱/۸۵۲	-۰/۱۸۲	-۰/۲۰۳	-۰/۳۱۲	-۰/۱۳۲	-۰/۲۱۹	-۰/۱۲۵	-۰/۱۱۲	-۰/۱۹۵	-۰/۹۳۴	-۰/۲۵۹
۲۲	AD۲	-۱/۸۱۰	-۰/۱۲۷	-۰/۲۱۸	-۰/۲۱۹	-۰/۱۶۹	-۰/۲۱۸	-۰/۱۸۵	-۰/۱۱۶	-۰/۱۳۱	-۰/۸۹۷	-۰/۲۶۵
۲۳	AD۳	-۱/۸۸۴	-۰/۱۴۶	-۰/۲۴۴	-۰/۲۷۵	-۰/۱۶۸	-۰/۱۶۳	-۰/۱۱۲	-۰/۲۱۶	-۰/۱۱۰	-۰/۹۲۶	-۰/۲۶۶
۲۴	AD۴	-۱/۷۴۸	-۰/۲۸۸	-۰/۲۴۲	-۰/۲۱۲	-۰/۱۷۵	-۰/۱۲۲	-۰/۳۴۳	-۰/۰۶۹	-۰/۴۹۵	-۰/۸۴۲	-۰/۲۴۶
۲۵	AE۱	-۱/۷۶۲	-۰/۲۵۷	-۰/۱۰۷	-۰/۱۹۶	-۰/۱۴۹	-۰/۲۸۲	-۰/۳۱۰	-۰/۱۵۷	-۰/۱۵۷	-۰/۸۶۴	-۰/۲۳۵
۲۶	AE۲	-۱/۷۳۵	-۰/۴۴۹	-۰/۱۳۹	-۰/۰۷۳	-۰/۲۲۳	-۰/۲۰۷	-۰/۲۹۴	-۰/۰۴۲	-۰/۸۵۶	-۰/۱۹۰	-۰/۱۹۸
۲۷	AE۳	-۱/۷۵۳	-۰/۳۰۵	-۰/۲۴۲	-۰/۲۴۰	-۰/۱۰۳	-۰/۱۲۲	-۰/۱۳۱	-۰/۱۲۲	-۰/۸۵۶	-۰/۲۱۹	-۰/۲۵۶
۲۸	AE۴	-۱/۷۵۵	-۰/۴۶۶	-۰/۱۵۴	-۰/۱۳۳	-۰/۲۱۶	-۰/۱۷۰	-۰/۱۳۵	-۰/۲۲۵	-۰/۸۵۵	-۰/۲۷۵	-۰/۱۸۱
۲۹	AE۵	-۱/۷۷۰	-۰/۲۳۶	-۰/۲۸۹	-۰/۲۹۳	-۰/۱۹۰	-۰/۳۹۱	-۰/۲۵۷	-۰/۲۷۵	-۰/۷۹۱	-۰/۲۱۲	-۰/۲۳۵

شناسایی و رتبه بندی ابعاد نظام آموزش عالی پژوهش محور در دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران ۱۳۸۳ □

شماره	کد سوال	نسبت اشتراک	بارعاملی اول	بارعاملی دوم	بارعاملی سوم	بارعاملی چهارم	بارعاملی پنجم	بارعاملی ششم	بارعاملی هفتم	بارعاملی هشتم	بارعاملی نهم	بارعاملی دهم
۳۰	AF۱	-/۷۴۵	-/۸۷۳	-/۴۳۳	-/۲۰۵	-/۰۹۰	-/۲۸۸	-/۳۱۴	-/۳۶۲	-/۱۰۷	-/۲۱۸	-/۳۰۵
۳۱	AF۲	-/۷۲۴	-/۸۷۱	-/۳۷۵	-/۳۳۹	-/۰۶۶	-/۳۲۶	-/۳۴۶	-/۳۳۶	-/۲۳۸	-/۲۰۸	-/۴۶۶
۳۲	AF۳	-/۷۴۵	-/۸۹۳	-/۳۹۳	-/۲۲۴	-/۲۰۰	-/۲۲۴	-/۳۶۱	-/۱۵۴	-/۱۱۹	-/۲۲۸	-/۲۳۶
۳۳	AF۴	-/۷۵۷	-/۸۵۸	-/۳۶۶	-/۱۸۴	-/۱۲۹	-/۲۳۴	-/۳۷۳	-/۳۰۶	-/۱۲۳	-/۱۳۵	-/۱۰۳
۳۴	AF۵	-/۸۳۲	-/۷۱۲	-/۱۰۵	-/۱۰۵	-/۱۷۰	-/۱۴۶	-/۲۱۰	-/۱۷۶	-/۰۷۹	-/۱۶۳	-/۲۱۶
۳۵	AG۱	-/۸۶۸	-/۱۶۹	-/۲۵۹	-/۱۸۹	-/۰۷۶	-/۸۳۳	-/۱۷۶	-/۱۴۰	-/۱۱۶	-/۱۰۹	-/۱۱۸
۳۶	AG۲	-/۷۷۰	-/۲۳۳	-/۱۴۹	-/۱۰۸	-/۰۸۶	-/۷۹۶	-/۱۶۴	-/۱۵۶	-/۰۶۴	-/۲۲۷	-/۱۰۹
۳۷	AG۳	-/۷۶۰	-/۲۵۳	-/۲۰۸	-/۲۱۴	-/۱۳۵	-/۷۷۵	-/۰۸۷	-/۱۶۳	-/۰۳۸	-/۱۲۴	-/۲۵۹
۳۸	AG۴	-/۸۰۲	-/۲۱۶	-/۲۸۵	-/۱۷۸	-/۰۸۲	-/۸۲۳	-/۲۰۱	-/۱۸۸	-/۰۸۸	-/۱۱۶	-/۰۹۸
۳۹	AG۵	-/۸۵۷	-/۱۷۵	-/۱۶۸	-/۱۴۳	-/۰۹۰	-/۷۹۸	-/۲۰۷	-/۱۵۲	-/۱۹۰	-/۰۷۰	-/۲۰۵
۴۰	AG۶	-/۷۸۷	-/۴۱۲	-/۲۷۹	-/۱۸۹	-/۱۹۷	-/۸۱۲	-/۲۲۴	-/۱۴۷	-/۱۹۸	-/۱۰۵	-/۳۳۹
۴۱	AG۷	-/۸۴۵	-/۴۲۳	-/۲۷۰	-/۲۲۳	-/۲۸۴	-/۸۲۱	-/۲۳۹	-/۱۳۲	-/۱۴۹	-/۱۸۹	-/۲۲۴
۴۲	AG۸	-/۷۸۴	-/۴۳۸	-/۲۸۱	-/۱۳۹	-/۳۱۷	-/۸۴۸	-/۲۱۴	-/۱۴۳	-/۲۰۴	-/۱۰۸	-/۱۸۴
۴۳	AG۹	-/۷۳۰	-/۲۲۴	-/۲۸۷	-/۲۲۸	-/۱۹۶	-/۷۷۱	-/۳۳۳	-/۳۶۰	-/۱۲۱	-/۲۱۴	-/۱۰۵
۴۴	AH۱	-/۸۱۳	-/۲۷۷	-/۲۴۸	-/۱۹۴	-/۲۴۷	-/۲۶۲	-/۳۱۴	-/۲۳۰	-/۱۱۷	-/۲۲۳	-/۹۰۳
۴۵	AH۲	-/۸۱۱	-/۲۷۵	-/۲۳۷	-/۱۸۲	-/۲۰۹	-/۱۹۴	-/۲۷۰	-/۱۷۶	-/۱۵۷	-/۱۳۹	-/۹۰۳
۴۶	AH۳	-/۸۶۶	-/۲۱۵	-/۲۵۰	-/۱۴۶	-/۲۴۹	-/۱۷۱	-/۲۰۵	-/۱۵۲	-/۱۱۴	-/۲۲۸	-/۹۲۴
۴۷	AH۴	-/۸۸۲	-/۱۸۸	-/۳۴۰	-/۰۷۳	-/۲۳۴	-/۲۱۹	-/۲۵۱	-/۱۱۸	-/۱۰۹	-/۱۲۷	-/۹۳۵
۴۸	AH۵	-/۹۱۲	-/۱۳۳	-/۲۵۳	-/۰۸۴	-/۱۹۸	-/۲۲۶	-/۱۹۵	-/۱۰۳	-/۲۰۲	-/۱۳۲	-/۹۴۲
۴۹	AH۶	-/۹۰۴	-/۱۹۷	-/۲۹۶	-/۰۷۰	-/۲۱۸	-/۲۳۰	-/۲۱۰	-/۱۲۲	-/۱۳۶	-/۱۴۳	-/۹۴۵
۵۰	AI۱	-/۸۷۳	-/۱۷۸	-/۱۹۴	-/۲۰۴	-/۲۵۲	-/۲۳۳	-/۹۱۱	-/۲۳۴	-/۱۲۵	-/۲۱۹	-/۱۰۷
۵۱	AI۲	-/۸۸۲	-/۲۶۵	-/۱۷۱	-/۱۸۶	-/۱۱۵	-/۲۱۸	-/۹۰۲	-/۱۹۸	-/۲۳۰	-/۱۷۰	-/۱۵۲
۵۲	AI۳	-/۸۴۷	-/۲۶۲	-/۲۸۰	-/۲۴۹	-/۱۰۹	-/۱۵۳	-/۸۸۱	-/۲۱۸	-/۱۶۶	-/۱۷۹	-/۰۶۵
۵۳	AI۴	-/۷۴۲	-/۱۶۲	-/۱۴۱	-/۲۵۹	-/۱۲۸	-/۳۳۰	-/۸۲۲	-/۳۴۸	-/۲۱۷	-/۱۲۴	-/۲۵۲
۵۴	AI۵	-/۸۷۹	-/۲۳۹	-/۲۵۴	-/۱۹۴	-/۱۷۷	-/۱۴۵	-/۸۹۶	-/۳۳۷	-/۱۰۶	-/۱۹۶	-/۰۷۸
۵۵	AI۶	-/۷۸۷	-/۱۸۵	-/۱۵۲	-/۳۴۲	-/۰۸۱	-/۲۸۸	-/۸۵۱	-/۲۵۰	-/۲۸۸	-/۲۰۶	-/۱۷۲
۵۶	AI۷	-/۸۵۴	-/۲۹۹	-/۲۷۳	-/۱۷۲	-/۲۳۷	-/۲۰۸	-/۷۰۴	-/۱۹۱	-/۱۳۶	-/۰۳۵	-/۰۸۸
۵۷	AI۸	-/۸۸۱	-/۲۷۶	-/۲۱۹	-/۲۰۲	-/۲۵۰	-/۲۵۴	-/۷۰۵	-/۱۵۷	-/۱۵۳	-/۱۶۵	-/۰۱۲
۵۸	AJ۱	-/۷۰۸	-/۲۰۶	-/۱۵۷	-/۷۶۶	-/۱۸۷	-/۰۹۱	-/۰۹۶	-/۲۴۴	-/۱۸۹	-/۱۷۳	-/۱۸۱
۵۹	AJ۲	-/۸۹۰	-/۲۹۰	-/۲۶۴	-/۸۱۲	-/۲۰۰	-/۲۷۰	-/۱۷۰	-/۱۵۲	-/۰۹۶	-/۱۱۰	-/۰۶۸
۶۰	AJ۳	-/۷۹۸	-/۲۸۲	-/۱۸۶	-/۷۵۴	-/۱۵۳	-/۲۲۰	-/۰۹۴	-/۱۷۶	-/۱۵۶	-/۲۷۵	-/۰۷۴
۶۱	AJ۴	-/۸۱۶	-/۲۳۶	-/۳۴۸	-/۱۸۷۶	-/۳۳۷	-/۱۵۸	-/۳۶۹	-/۲۵۶	-/۳۳۰	-/۲۲۰	-/۲۵۵
۶۲	AJ۵	-/۷۵۳	-/۲۷۲	-/۲۷۴	-/۸۱۱	-/۲۷۲	-/۱۶۸	-/۱۹۶	-/۲۷۲	-/۱۴۵	-/۱۰۶	-/۱۶۱
۶۳	AJ۶	-/۷۱۱	-/۱۲۷	-/۲۸۵	-/۸۵۴	-/۲۵۱	-/۱۸۶	-/۲۸۶	-/۲۶۶	-/۲۸۸	-/۲۸۸	-/۱۷۵
۶۴	AJ۷	-/۷۹۳	-/۱۳۳	-/۱۸۲	-/۸۱۷	-/۲۲۰	-/۱۰۰	-/۲۹۸	-/۲۴۸	-/۲۰۸	-/۱۳۶	-/۲۲۳

۲۸۴ □ فصلنامه علمی - پژوهشی تحقیقات مدیریت آموزشی - سال دوازدهم، شماره چهارم، تابستان ۱۴۰۰

براساس نتایج حاصل از جدول ۳ مشخص شد که بعد ساختاری و اداری دارای ده مؤلفه (فرهنگ و ارزش‌ها، اهداف و استراتژی‌ها، ساختار توانمندساز، مناسبات و روابط، سازماندهی، برنامه-ریزی، منابع و امکانات، نظارت و ارزیابی مشارکتی مستمر، رهبری علمی تحول‌گرا، مدیریت کیفیت فرایندها) است که شامل ۶۴ سؤال می‌شود. بیش‌ترین بار عاملی ۰/۹۴۵ مربوط به سؤال ۴۹ و کم-ترین بار عاملی ۰/۷۰۴ مربوط به سؤال ۵۶ می‌باشد.

جدول ۴- نتایج آزمون تحلیل عاملی اکتشافی و تعیین میزان بار عاملی برای برای مؤلفه‌های بعد

آموزشی و پژوهشی

شماره	کد سؤال	نسبت اشتراک	بار عاملی اول	بار عاملی دوم	بار عاملی سوم	بار عاملی چهارم	بار عاملی پنجم	بار عاملی ششم	بار عاملی هفتم	بار عاملی هشتم	بار عاملی نهم	بار عاملی دهم	بار عاملی یازدهم	بار عاملی دوازدهم	بار عاملی سیزدهم
۱	BA۱	۰/۸۹۴	۰/۱۱۳	۰/۰۶۴	۰/۱۹۰	۰/۲۸۶	۰/۱۰۰	۰/۱۳۹	۰/۱۳۸	۰/۱۵۰	۰/۰۳۹	۰/۰۲۸	۰/۱۰۷	۰/۹۶۴	۰/۱۱۷
۲	BA۲	۰/۹۰۱	۰/۱۴۹	۰/۰۷۲	۰/۲۱۳	۰/۲۶۷	۰/۱۰۳	۰/۱۵۸	۰/۱۱۷	۰/۱۶۴	۰/۰۶۷	۰/۰۱۳	۰/۰۷۸	۰/۹۶۸	۰/۱۰۷
۳	BA۳	۰/۸۶۶	۰/۱۵۱	۰/۱۰۱	۰/۱۷۵	۰/۳۰۶	۰/۱۰۱	۰/۱۳۹	۰/۱۳۴	۰/۲۲۸	۰/۰۸۸	۰/۰۰۵	۰/۰۱۲	۰/۹۳۹	۰/۱۱۵
۴	BA۴	۰/۸۹۱	۰/۱۰۲	۰/۱۱۷	۰/۱۷۴	۰/۳۱۱	۰/۰۸۱	۰/۱۲۲	۰/۱۵۵	۰/۲۰۱	۰/۰۵۰	۰/۰۰۷	۰/۰۰۸	۰/۹۶۰	۰/۱۴۴
۵	BB۳	۰/۸۵۱	۰/۸۳۳	۰/۱۲۳	۰/۱۱۵	۰/۱۱۳	۰/۰۶۳	۰/۱۱۶	۰/۰۵۶	۰/۰۷۰	۰/۱۱۴	۰/۰۵۸	۰/۰۰۳	۰/۰۰۷	۰/۱۷۱
۶	BB۴	۰/۸۴۹	۰/۸۶۹	۰/۱۷۲	۰/۱۵۸	۰/۱۶۹	۰/۰۶۱	۰/۱۰۶	۰/۰۴۴	۰/۰۴۹	۰/۱۸۱	۰/۰۵۱	۰/۰۵۵	۰/۲۹۶	۰/۲۴۵
۷	BB۵	۰/۷۱۸	۰/۸۴۲	۰/۱۱۴	۰/۱۸۴	۰/۰۵۱	۰/۱۲۵	۰/۱۸۰	۰/۱۱۰	۰/۰۸۸	۰/۱۱۹	۰/۱۵۰	-۰/۰۱۹	۰/۳۱۴	۰/۲۱۱
۸	BB۶	۰/۷۳۲	۰/۸۱۰	۰/۲۳۹	۰/۱۹۱	۰/۰۵۶	۰/۱۵۶	۰/۱۷۷	۰/۰۸۸	۰/۰۸۸	۰/۲۲۲	۰/۱۳۸	-۰/۰۴۰	۰/۲۴۶	۰/۲۶۲
۹	BB۷	۰/۷۵۲	۰/۸۴۴	۰/۳۵۸	۰/۰۸۸	۰/۰۶۰	۰/۲۲۳	۰/۲۲۵	۰/۱۵۹	۰/۱۵۷	۰/۱۷۱	۰/۱۱۲	۰/۱۲۴	۰/۱۱۵	-۰/۰۲۲
۱۰	BB۸	۰/۷۶۰	۰/۸۴۸	۰/۲۳۱	۰/۱۵۹	-۰/۰۰۶	۰/۲۳۷	۰/۰۹۹	۰/۱۲۴	۰/۰۶۶	۰/۱۸۳	۰/۱۲۸	۰/۱۰۶	۰/۲۴۱	۰/۱۷۷
۱۱	BB۹	۰/۷۳۷	۰/۶۹۶	۰/۲۷۳	۰/۱۳۴	۰/۲۹۴	۰/۱۹۲	۰/۲۱۵	۰/۳۲۱	۰/۰۸۳	۰/۱۵۰	-۰/۰۲۳	۰/۱۳۲	۰/۳۲۹	۰/۳۷۳
۱۲	BB۱۰	۰/۷۲۹	۰/۶۸۸	۰/۳۴۶	۰/۰۹۲	۰/۲۰۰	۰/۲۸۵	۰/۱۷۶	۰/۳۳۳	۰/۰۴۴	۰/۱۶۹	-۰/۰۵۴	۰/۰۶۲	۰/۰۶۷	۰/۰۰۷
۱۳	BC۱	۰/۷۵۵	۰/۲۶۸	۰/۱۱۲	۰/۸۱۸	۰/۴۶۶	۰/۰۲۹	۰/۲۹۵	۰/۳۲۸	۰/۲۳۱	-۰/۰۰۸	۰/۲۴۱	۰/۳۱۰	۰/۰۷۷	۰/۱۹۷
۱۴	BC۲	۰/۷۸۸	۰/۱۸۹	۰/۲۴۳	۰/۸۸۹	۰/۲۵۹	۰/۲۰۴	۰/۱۶۹	۰/۳۰۰	۰/۳۱۳	۰/۱۲۹	۰/۱۴۴	۰/۴۶۷	۰/۱۸۵	۰/۰۵۸
۱۵	BC۳	۰/۷۸۳	۰/۲۵۴	۰/۲۳۱	۰/۸۷۵	۰/۲۷۷	۰/۰۴۳	۰/۲۵۴	۰/۱۹۱	۰/۱۵۷	۰/۲۴۶	۰/۲۳۸	۰/۴۸۳	۰/۰۹۱	۰/۱۴۶
۱۶	BC۴	۰/۷۸۷	۰/۲۰۸	۰/۳۴۸	۰/۸۵۸	۰/۳۴۰	۰/۲۰۳	۰/۱۶۶	۰/۲۰۶	۰/۲۷۹	۰/۲۱۸	۰/۱۱۷	۰/۴۰۶	۰/۰۳۴	۰/۰۹۶
۱۷	BD۱	۰/۸۴۲	۰/۱۷۰	۰/۱۷۴	۰/۲۴۰	۰/۱۱۴	۰/۰۶۲	۰/۱۶۷	۰/۱۵۶	۰/۲۶۴	۰/۱۴۳	۰/۰۶۱	۰/۹۲۵	۰/۲۵۴	۰/۰۴۶
۱۸	BD۲	۰/۷۸۳	۰/۲۷۰	۰/۱۸۹	۰/۱۷۷	۰/۰۶۴	۰/۰۵۷	۰/۱۷۷	۰/۰۶۳	۰/۱۶۰	۰/۱۲۱	۰/۰۴۸	۰/۸۸۳	۰/۱۶۶	۰/۰۶۲
۱۹	BD۳	۰/۷۰۷	۰/۱۱۰	۰/۱۱۱	۰/۲۰۸	۰/۰۶۷	۰/۰۸۸	۰/۱۷۴	۰/۲۰۶	۰/۱۴۴	۰/۰۱۱	۰/۰۸۳	۰/۸۴۷	۰/۲۵۹	۰/۰۱۹
۲۰	BD۴	۰/۷۵۷	۰/۰۷۳	۰/۱۴۱	۰/۱۴۷	۰/۰۹۱	۰/۱۵۶	۰/۱۱۵	۰/۱۵۸	۰/۱۶۰	۰/۱۲۷	۰/۰۰۳	۰/۸۵۳	۰/۲۷۷	۰/۲۱۹
۲۱	BE۱	۰/۷۷۷	۰/۲۹۷	۰/۲۵۱	۰/۱۲۳	۰/۱۶۷	۰/۲۲۲	۰/۸۴۰	۰/۰۴۳	۰/۱۴۲	۰/۱۱۴	۰/۰۲۰	۰/۰۸۸	۰/۰۷۸	۰/۱۸۹
۲۲	BE۲	۰/۷۶۲	۰/۲۱۱	۰/۲۲۴	۰/۱۴۰	۰/۱۵۰	۰/۱۱۲	۰/۸۹۰	۰/۰۵۴	۰/۲۲۵	۰/۱۳۹	۰/۱۹۶	۰/۱۴۸	۰/۵۰۷	۰/۱۷۸
۲۳	BE۳	۰/۷۷۴	۰/۱۴۸	۰/۲۵۰	۰/۲۳۸	۰/۲۹۹	۰/۲۲۵	۰/۷۷۱	۰/۱۷۱	۰/۱۲۲	-۰/۰۳۰	۰/۰۲۸	۰/۱۰۷	۰/۰۴۳	۰/۲۱۴

شناسایی و رتبه بندی ابعاد نظام آموزش عالی پژوهش محور در دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران ۲۸۵

شماره	کد سؤال	نسبت اشتراک	بارعاملی اول	بارعاملی دوم	بارعاملی سوم	بارعاملی چهارم	بارعاملی پنجم	بارعاملی ششم	بارعاملی هفتم	بارعاملی هشتم	بارعاملی نهم	بارعاملی دهم	بارعاملی یازدهم	بارعاملی دوازدهم	بارعاملی سیزدهم
۲۴	BE۴	۰/۷۴۴	۰/۲۶۵	۰/۲۲۲	۰/۱۶۱	۰/۲۲۱	۰/۲۷۲	۰/۱۸۰	۰/۰۷۹	۰/۱۰۸	۰/۰۹۵	۰/۰۶۴	۰/۱۳۲	۰/۳۶۳	۰/۲۲۷
۲۵	BE۵	۰/۸۳۳	۰/۲۷۰	۰/۲۷۳	۰/۱۲۲	۰/۱۹۰	۰/۱۱۴	۰/۹۰۳	۰/۰۹۱	۰/۲۲۲	۰/۱۰۸	۰/۰۲۹	۰/۱۵۹	۰/۰۸۲	۰/۱۸۵
۲۶	BE۶	۰/۷۹۶	۰/۱۸۹	۰/۱۷۸	۰/۲۲۷	۰/۱۸۵	۰/۰۸۹	۰/۷۴۷	۰/۰۸۲	۰/۱۰۱	۰/۰۷۷	۰/۲۰۱	۰/۰۸۶	۰/۱۰۱	۰/۰۸۹
۲۷	BF۱	۰/۸۳۰	۰/۲۴۷	۰/۲۶۷	۰/۱۹۲	۰/۰۸۱	۰/۲۴۷	۰/۲۱۲	۰/۰۹۱	۰/۱۲۶	۰/۱۱۶	۰/۱۲۲	۰/۰۷۲	۰/۰۸۷	۰/۲۰۱
۲۸	BF۲	۰/۷۶۲	۰/۲۲۷	۰/۲۸۳	۰/۰۶۳	۰/۱۶۵	۰/۱۰۰	۰/۱۲۸	۰/۰۸۹	۰/۲۲۷	۰/۱۳۱	۰/۱۵۹	۰/۰۲۲	۰/۱۰۹	۰/۱۲۲
۲۹	BF۳	۰/۸۰۱	۰/۱۷۷	۰/۲۱۶	۰/۲۳۳	۰/۱۰۵	۰/۱۴۶	۰/۱۳۴	۰/۰۸۶	۰/۱۰۵	۰/۱۳۴	۰/۰۹۵	۰/۰۹۶	۰/۱۹۵	۰/۱۲۲
۳۰	BF۴	۰/۷۹۷	۰/۲۸۰	۰/۲۴۰	۰/۱۶۶	۰/۰۶۷	۰/۱۱۳	۰/۱۲۸	۰/۰۸۹	۰/۲۰۱	۰/۱۵۲	۰/۲۴۲	۰/۰۰۸	۰/۰۵۲	۰/۲۲۷
۳۱	BG۲	۰/۸۴۴	۰/۱۲۳	۰/۱۰۷	۰/۰۸۵	۰/۲۰۹	۰/۰۴۴	۰/۰۹۸	۰/۰۲۴	۰/۱۷۷	۰/۰۵۹	۰/۱۲۶	۰/۰۵۰	۰/۰۵۳	۰/۹۳۳
۳۲	BG۳	۰/۸۵۲	۰/۱۷۰	۰/۰۵۲	۰/۱۱۴	۰/۱۳۶	۰/۰۵۱	۰/۰۸۳	۰/۰۵۸	۰/۲۰۵	۰/۰۹۴	۰/۰۶۹	۰/۱۲۶	۰/۰۶۴	۰/۹۳۲
۳۳	BG۴	۰/۸۵۶	۰/۱۵۶	۰/۰۷۳	۰/۱۳۰	۰/۱۸۰	۰/۰۹۹	۰/۰۳۴	۰/۰۱۲	۰/۲۱۳	۰/۱۹۹	۰/۰۴۹	۰/۰۵۰	۰/۱۰۳	۰/۹۵۲
۳۴	BG۵	۰/۸۰۷	۰/۱۲۴	۰/۰۹۲	۰/۱۰۵	۰/۲۰۶	۰/۱۱۴	۰/۰۴۳	۰/۱۰۵	۰/۲۸۲	۰/۲۱۱	۰/۰۸۶	۰/۰۱۶	۰/۱۷۴	۰/۹۱۸
۳۵	BH۲	۰/۷۴۷	۰/۲۶۵	۰/۸۸۷	۰/۲۱۶	۰/۳۵۲	۰/۲۴۳	۰/۲۹۴	۰/۲۵۳	۰/۱۶۶	۰/۰۰۳	۰/۲۰۳	۰/۲۱۰	۰/۲۷۸	۰/۰۹۴
۳۶	BH۳	۰/۸۲۱	۰/۱۵۳	۰/۹۲۲	۰/۱۸۴	۰/۳۰۷	۰/۳۲۸	۰/۲۹۴	۰/۳۴۳	۰/۱۴۳	۰/۰۶۵	۰/۲۶۸	۰/۱۶۸	۰/۲۷۴	۰/۰۸۷
۳۷	BH۴	۰/۸۵۹	۰/۲۳۷	۰/۸۷۰	۰/۰۸۸	۰/۱۳۸	۰/۲۴۶	۰/۱۹۰	۰/۲۷۶	۰/۲۳۶	۰/۰۴۳	۰/۱۱۱	۰/۱۰۵	۰/۲۱۲	۰/۱۷۸
۳۸	BH۵	۰/۷۵۸	۰/۱۷۸	۰/۱۷۸	۰/۱۷۵	۰/۲۴۶	۰/۳۳۱	۰/۳۳۷	۰/۲۶۷	۰/۱۵۸	۰/۰۳۳	۰/۱۴۱	۰/۱۳۰	۰/۲۷۳	۰/۲۱۵
۳۹	BI۱	۰/۸۱۴	۰/۲۵۶	۰/۲۸۹	۰/۱۹۸	۰/۱۸۵	۰/۰۹۰	۰/۱۳۴	۰/۲۵۸	۰/۳۰۹	۰/۳۰۲	۰/۲۹۱	۰/۰۱۹	۰/۰۰۷	۰/۰۰۱
۴۰	BI۲	۰/۸۳۶	۰/۱۳۷	۰/۲۴۸	۰/۱۶۱	۰/۸۱۷	۰/۰۹۳	۰/۱۸۰	۰/۲۱۸	۰/۲۲۸	۰/۲۶۱	۰/۲۹۸	۰/۰۴۷	۰/۰۸۳	۰/۰۵۶
۴۱	BI۳	۰/۷۲۰	۰/۱۱۹	۰/۲۹۸	۰/۱۵۷	۰/۸۱۲	۰/۱۸۳	۰/۱۳۸	۰/۱۲۰	۰/۱۴۶	۰/۱۱۳	۰/۱۷۱	۰/۰۸۶	۰/۰۲۵	۰/۱۴۶
۴۲	BI۴	۰/۹۰۴	۰/۲۳۰	۰/۱۷۱	۰/۰۰۷	۰/۸۴۵	۰/۰۹۱	۰/۱۳۳	۰/۱۲۵	۰/۱۱۴	۰/۱۰۰	۰/۰۵۵	۰/۰۶۰	۰/۰۴۲	۰/۰۶۲
۴۳	BI۵	۰/۸۷۴	۰/۱۳۷	۰/۰۵۵	۰/۰۸۳	۰/۸۲۱	۰/۱۸۶	۰/۰۴۷	۰/۱۳۲	۰/۱۶۰	۰/۰۷۲	۰/۰۱۲	۰/۰۸۵	۰/۰۸۵	۰/۰۴۱
۴۴	BJ۱	۰/۷۶۰	۰/۳۱۸	۰/۱۲۱	۰/۱۸۶	۰/۰۵۵	۰/۱۰۴	۰/۱۶۵	۰/۱۸۸	۰/۱۴۹	۰/۱۷۰	۰/۸۵۶	۰/۰۹۶	۰/۱۶۸	۰/۲۲۳
۴۵	BJ۲	۰/۸۰۵	۰/۰۴۳	۰/۱۵۵	۰/۲۲۸	۰/۰۲۲	۰/۰۹۸	۰/۰۷۷	۰/۱۱۵	۰/۰۲۴	۰/۱۹۰	۰/۸۷۲	۰/۱۳۰	۰/۱۰۹	۰/۲۹۴
۴۶	BJ۳	۰/۸۸۱	۰/۱۳۲	۰/۱۴۷	۰/۰۰۱	۰/۱۵۴	۰/۱۲۸	۰/۱۵۴	۰/۰۸۴	۰/۱۶۷	۰/۰۱۵	۰/۹۳۰	۰/۰۶۱	۰/۰۴۲	۰/۱۶۲
۴۷	BJ۴	۰/۹۱۳	۰/۱۹۳	۰/۱۹۱	۰/۰۶۵	۰/۱۱۹	۰/۱۵۳	۰/۱۲۷	۰/۱۰۷	۰/۰۸۴	۰/۰۰۵	۰/۹۴۴	۰/۰۰۹	۰/۰۴۴	۰/۲۲۵
۴۸	BK۱	۰/۷۴۰	۰/۱۶۱	۰/۲۴۲	۰/۱۸۷	۰/۱۸۸	۰/۰۸۱	۰/۲۱۸	۰/۰۴۶	۰/۰۸۱	۰/۰۵۱	۰/۰۹۲	۰/۰۰۸	۰/۲۴۶	۰/۰۳۳
۴۹	BK۲	۰/۷۷۰	۰/۱۱۱	۰/۲۰۴	۰/۲۰۴	۰/۲۱۱	۰/۲۵۲	۰/۱۴۹	۰/۳۶۱	۰/۱۹۷	۰/۰۳۱	۰/۰۹۶	۰/۳۴۶	۰/۳۸۷	۰/۳۸۷
۵۰	BK۳	۰/۷۸۰	۰/۰۴۵	۰/۲۳۱	۰/۱۳۴	۰/۱۴۰	۰/۲۲۷	۰/۲۷۳	۰/۱۴۴	۰/۸۷۴	۰/۰۷۵	۰/۰۴۱	۰/۰۸۹	۰/۵۰۸	۰/۳۷۷
۵۱	BK۴	۰/۸۰۴	۰/۱۱۷	۰/۲۰۵	۰/۱۱۵	۰/۰۶۳	۰/۲۴۰	۰/۲۷۱	۰/۲۸۹	۰/۹۲۱	۰/۰۹۵	۰/۰۴۲	۰/۱۲۶	۰/۲۴۹	۰/۱۵۴
۵۲	BL۱	۰/۷۹۴	۰/۱۰۸	۰/۱۰۰	۰/۰۴۲	۰/۰۱۳	۰/۷۹۴	۰/۰۵۸	۰/۲۸۸	۰/۰۰۳	۰/۴۱۲	۰/۳۵۵	۰/۰۱۸	۰/۱۸۹	۰/۰۹۴
۵۳	BL۲	۰/۸۳۳	۰/۱۹۲	۰/۱۱۹	۰/۰۱۱	۰/۰۸۶	۰/۸۲۵	۰/۰۹۱	۰/۲۶۵	۰/۰۵۸	۰/۴۳۵	۰/۳۶۴	۰/۰۸۵	۰/۱۲۵	۰/۱۳۸
۵۴	BL۳	۰/۷۵۹	۰/۰۸۴	۰/۲۳۰	۰/۱۸۶	۰/۰۳۴	۰/۷۷۱	۰/۱۶۴	۰/۲۵۵	۰/۰۱۰	۰/۲۳۳	۰/۴۱۹	۰/۰۶۶	۰/۰۹۰	۰/۰۷۵
۵۵	BL۴	۰/۸۴۳	۰/۲۲۳	۰/۲۴۲	۰/۱۲۸	۰/۰۷۴	۰/۷۶۷	۰/۲۱۸	۰/۱۸۲	۰/۲۵۰	۰/۰۹۶	۰/۱۰۲	۰/۱۸۱	۰/۲۸۸	۰/۰۹۵
۵۶	BL۵	۰/۸۳۸	۰/۱۹۷	۰/۱۰۷	۰/۲۰۴	۰/۰۰۵	۰/۷۸۲	۰/۲۳۳	۰/۱۷۰	۰/۲۶۴	۰/۱۲۳	۰/۱۱۶	۰/۱۶۰	۰/۲۶۵	۰/۴۱۲

۲۸۶ □ فصلنامه علمی - پژوهشی تحقیقات مدیریت آموزشی - سال دوازدهم، شماره چهارم، تابستان ۱۴۰۰

شماره	کد سؤال	نسبت اشتراک	بارعاملی اول	بارعاملی دوم	بارعاملی سوم	بارعاملی چهارم	بارعاملی پنجم	بارعاملی ششم	بارعاملی هفتم	بارعاملی هشتم	بارعاملی نهم	بارعاملی دهم	بارعاملی یازدهم	بارعاملی دوازدهم	بارعاملی سیزدهم
۵۷	BM۱	۰/۸۳۳	۰/۰۸۸	۰/۳۱۰	۰/۲۶۶	۰/۱۱۸	۰/۱۲۶	۰/۰۰۳	۰/۱۴۱	۰/۱۳۷	۰/۹۳۴	۰/۱۶۲	۰/۰۸۰	۰/۰۶۰	۰/۲۳۰
۵۸	BM۲	۰/۷۱۱	۰/۲۸۸	۰/۱۷۴	۰/۰۹۵	-۰/۰۰۱	۰/۲۰۱	۰/۱۷۱	۰/۱۸۹	۰/۱۳۳	۰/۸۵۶	۰/۰۶۲	۰/۰۳۴	۰/۰۳۶	۰/۲۴۲
۵۹	BM۳	۰/۸۴۹	۰/۱۳۲	۰/۲۰۰	۰/۲۲۵	۰/۱۵۸	۰/۱۲۳	۰/۱۱۰	۰/۱۵۹	۰/۰۸۴	۰/۹۰۰	۰/۱۵۳	۰/۱۱۵	۰/۰۷۰	۰/۱۰۷

براساس نتایج حاصل از جدول ۴ مشخص شد که بعد آموزشی و پژوهشی دارای سیزده مؤلفه (آموزش سازمانی مسئله محور، شایستگی‌های منابع انسانی، توسعه خلاقیت، آموزش مبتنی بر مدیریت دانش، پژوهش مبتنی بر کار گروهی، کنجکاوی، آموزش و پژوهش بین رشته‌ای، آموزش مبتنی بر بهبود توان خلق منابع و ثروت، تمرکز بر بازتاب‌های ملی و فراملی، آزادی و مسئولیت علمی - اجتماعی، صلاحیت‌ها و ارتباطات بین‌المللی و بین‌فرهنگی، فرهنگی و حقوقی - اخلاقی) است که شامل ۵۹ سؤال می‌شود. بیش‌ترین بار عاملی ۰/۹۶۸ مربوط به سؤال ۲ و کم‌ترین بار عاملی ۰/۶۸۸ مربوط به سؤال ۱۲ می‌باشد.

سؤال دو: رتبه‌بندی ابعاد نظام آموزش عالی پژوهش محور در دانش گاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران چگونه است؟

جدول ۵- رتبه‌بندی ابعاد و مؤلفه‌های نظام آموزش عالی پژوهش محور بر حسب میزان بار عاملی

رتبه	بار عاملی	مؤلفه‌ها	رتبه	بار عاملی	ابعاد
۷	۰/۸۸۹	فرهنگ و ارزش‌ها	۱	۰/۹۷۶	ساختاری و اداری
۴	۰/۹۱۱	اهداف و استراتژی‌ها			
۲	۰/۹۲۴	ساختار توانمندساز			
۹	۰/۸۴۸	مناسبات و روابط			
۸	۰/۸۶۰	سازماندهی			
۱	۰/۹۲۵	برنامه‌ریزی			
۵	۰/۹۰۵	منابع و امکانات			
۱۰	۰/۸۳۷	نظارت و ارزیابی مشارکتی مستمر			
۶	۰/۸۹۲	رهبری علمی تحول‌گرا			
۳	۰/۹۱۳	مدیریت کیفیت فرایندها			
۱۲	۰/۶۶۱	آموزش سازمانی مسئله محور	۲	۰/۹۵۹	آموزشی و پژوهشی
۱	۰/۹۰۶	شایستگی‌های منابع انسانی			

شناسایی و رتبه بندی ابعاد نظام آموزش عالی پژوهش محور در دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران ۲۸۷ □

۳	۰/۸۸۲	توسعه خلاقیت			
۱۱	۰/۷۲۸	آموزش مبتنی بر مدیریت دانش			
۶	۰/۸۴۰	پژوهش مبتنی بر کار گروهی			
۷	۰/۷۹۲	کنجکاوی			
۱۳	۰/۵۹۸	آموزش و پژوهش بین رشته‌ای			
۲	۰/۸۸۴	آموزش مبتنی بر بهبود توان خلق منابع و ثروت			
۴	۰/۸۸۰	تمرکز بر بازتاب‌های ملی و فراملی			
۱۰	۰/۷۴۲	آزادی و مسئولیت علمی-اجتماعی،			
۸	۰/۷۹۰	صلاحیت‌ها و ارتباطات بین‌المللی و بین فرهنگی			
۵	۰/۸۵۳	فرهنگی			
۹	۰/۷۶۱	حقوقی-اخلاقی			

براساس نتایج حاصل از جدول ۵ مشخص شد که همه ابعاد و مؤلفه‌های نظام آموزش عالی پژوهش محور به جز مؤلفه آموزش و پژوهش بین رشته‌ای با بار عاملی ۰/۵۹۸ که در سطح نزدیک به قوی است بقیه دارای بار عاملی نزدیک ۰/۷ و بالاتر از آن می‌باشند، لذا تأثیر همه ابعاد و مؤلفه‌ها بر نظام آموزش عالی پژوهش محور تأیید می‌گردد. همچنین بعد ساختاری و اداری با بار عاملی ۰/۹۷۶ دارای رتبه بیش‌تر و بعد آموزشی و پژوهشی با بار عاملی ۰/۹۵۹ دارای رتبه کم‌تر است. در بعد ساختاری و اداری، مؤلفه‌ی برنامه‌ریزی با بار عاملی ۰/۹۲۵ دارای رتبه بیش‌تر و مؤلفه‌ی نظارت و ارزیابی مشارکتی مستمر با بار عاملی ۰/۸۳۷ دارای رتبه کم‌تری است. در بعد آموزشی و پژوهشی، مؤلفه‌ی شایستگی‌های منابع انسانی با بار عاملی ۰/۹۰۶ دارای رتبه بیش‌تر و مؤلفه‌ی آموزش و پژوهش بین رشته‌ای با بار عاملی ۰/۵۹۸ دارای رتبه کم‌تری است.

نتیجه گیری

بی شک توسعه یافتگی و پیشرفت کشور در گرو داشتن نظام آموزشی پویا، فراگیر و عمومی است؛ چرا که آموزش و پرورش بهترین و اساسی ترین عنصر تولید کننده هر کشوری است. تعالی و توسعه کشور نیازمند آموزش و پرورش کارآمد و متناسب و تربیت پژوهشگران و کارشناسان متعهد و با صلاحیت در حوزه تخصصی و پژوهنده است. چشم انداز رشد علمی کشور و جایگاه علمی در چشم انداز ۱۴۰۰ حاکی از فاصله ای عمیق و وسیع بین وضع موجود و وضع مطلوب است. تسریع در تحقق تربیت پژوهشگران و دانش آموختگان مورد نیاز کشور پدیده ای ارزشمند است. این مهم علاوه بر تلاش سازمان ها و نهادهای مرتبط در وهله اول از طریق ایجاد نظام آموزشی عالی کارا با ساختار، الگوها و شیوه های پژوهش محور حاصل می شود (فاروق صادقی بجد و احمدی درمیان، ۱۳۹۲). لذا در این پژوهش شناسایی و رتبه بندی ابعاد نظام آموزش عالی پژوهش محور در دانشگاه های آزاد اسلامی استان مازندران مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج این پژوهش نشان داد که؛ نظام آموزش عالی پژوهش محور دارای دو بعد «ساختاری و اداری و آموزشی و پژوهشی» است. بعد ساختاری و اداری دارای ده مؤلفه (فرهنگ و ارزش ها، اهداف و استراتژی ها، ساختار توانمندساز، مناسبات و روابط، سازماندهی، برنامه ریزی، منابع و امکانات، نظارت و ارزیابی مشارکتی مستمر، رهبری علمی تحول گرا و مدیریت کیفیت فرایندها) و بعد آموزشی و پژوهشی دارای سیزده مؤلفه (آموزش سازمانی مسئله محور، شایستگی های منابع انسانی، توسعه خلاقیت، آموزش مبتنی بر مدیریت دانش، پژوهش مبتنی بر کار گروهی، کنجکاو، آموزش و پژوهش بین رشته ای، آموزش مبتنی بر بهبود توان خلق منابع و ثروت، تمرکز بر بازتاب های ملی و فراملی، آزادی و مسئولیت علمی - اجتماعی، صلاحیت ها و ارتباطات بین المللی و بین فرهنگی، فرهنگی و حقوقی - اخلاقی) است. این یافته با نتایج پژوهش های حسین پور طولازدهی و همکاران (۱۳۹۶)، عباسی اسفجیر (۱۳۹۴)، احمدوند و کاویانی (۱۳۹۴)، کلاهدوزی و کوثری (۱۳۹۰) و صمدی و مهماندوست قمصری (۱۳۹۰)، که در پژوهش های خود به ابعاد و مولفه هایی از قبیل آموزش پژوهش - محور، ارتباطات و دسترسی ها، حل مساله و کنجکاو، پژوهشی، اداری، آموزشی، رهبری علمی و تحول گرا، مدیریت کیفیت، سازمان مشارکتی، توانمندسازی، کار گروهی، مدیریت دانش، مشتری محوری، ارزیابی مشارکتی، صلاحیت ها و ارتباطات بین المللی و بین فرهنگی، آزادی و مسئولیت علمی اجتماعی، تمرکز بر بازتاب های ملی و فراملی و به روزسازی زیرساخت های علمی پژوهشی اشاره کرده اند، در یک راستا قرار دارد.

در بین ابعاد نظام آموزش عالی پژوهش محور، بعد ساختاری و اداری دارای رتبه بیش‌تر و بعد آموزشی و پژوهشی دارای رتبه کم‌تر است. در بعد ساختاری و اداری، مؤلفه برنامه‌ریزی دارای رتبه بیش‌تر و مؤلفه نظارت و ارزیابی مشارکتی مستمر دارای رتبه کم‌تر و در بعد آموزشی و پژوهشی، مؤلفه شایستگی‌های منابع انسانی دارای رتبه بیش‌تر و مؤلفه آموزش و پژوهش بین رشته‌ای دارای رتبه کم‌تری است. در تبیین این یافته می‌توان گفت که؛ بعد ساختاری و اداری به عناصر و مقوله‌هایی چون فرهنگ و ارزش‌ها، اهداف و استراتژی‌ها، ساختار توانمندساز، مناسبات و روابط، سازماندهی، برنامه‌ریزی، منابع و امکانات، نظارت و ارزیابی مشارکتی مستمر، رهبری علمی تحول‌گرا و مدیریت کیفیت فرایندها اشاره دارد که همه این عناصر نقش مهمی در نظام آموزش عالی پژوهش محور دارند. در پایان با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهاداتی به شرح ذیل به مدیران و مسئولان دانشگاه آزاد ارائه می‌شود:

- مدیران و مسئولان دانشگاه، فرهنگ پژوهش را برای تولید علم و دانش در دانشگاه ترویج و گسترش دهند.
- مدیران و مسئولان دانشگاه، تسهیلات و امکانات لازم را برای انجام فعالیت‌های پژوهشی فراهم آورند.
- مدیران و مسئولان دانشگاه، فرصت‌های مطالعاتی را در دانشگاه فراهم نمایند.
- مدیران و مسئولان دانشگاه، پارک‌های علم و فناوری و شرکت‌های دانش بنیان را جهت حمایت و توسعه فعالیت‌های پژوهشی توسعه و گسترش دهند.
- دوره‌های آموزشی به منظور توانمندسازی و ارتقای پیوسته سطح دانش و مهارت تمام اعضای نظام آموزشی دانشگاه برگزار نمایند.
- دانشگاه در جهت توسعه پژوهش با دانشگاه‌های معتبر داخلی و خارجی ارتباط دو سویه داشته باشند.

۲۹۰ □ فصلنامه علمی - پژوهشی تحقیقات مدیریت آموزشی - سال دوازدهم، شماره چهارم، تابستان ۱۴۰۰

منابع

- احمدوند، فاطمه و کاویانی، الهام. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین آموزش پژوهش محور با افزایش روحیه کارآفرینی از دیدگاه متخصصان. *همایش ملی سیمای مدیریت آموزشی در عصر تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات*، کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه.
- جعفری، پریوش و احمدی، امینه. (۱۳۸۹). بررسی نقش آموزش عالی در اقتصاد دانش به منظور ارائه مدل مناسب. *مجله پژوهش‌های مدیریت*، شماره ۸۷، صص ۱۱۳-۱۳۴.
- حسین پور طولازدهی، شهره؛ زین آبادی، حسن رضا؛ عبداللهی، بیژن و عباسیان، حسین. (۱۳۹۶). آموزش و یادگیری پژوهش محور در محیط ساختن گرا: طراحی مدلی بر اساس پژوهش پدیدارنگارانه. *فصلنامه علمی - پژوهشی تعلیم و تربیت*، دوره سی و سوم، شماره ۴، صص ۳۰-۹.
- شکیبایی، زهره؛ قورچیان، نادرقلی و خلخالی، علی. (۱۳۸۸). ارائه مدلی برای ایجاد دانشگاه پژوهشی در نظام آموزش عالی ایران. *فصلنامه رهبری و مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار*، سال سوم، شماره ۳، صص ۸۳-۶۹.
- صمدی، پروین و مهماندوست قمصری، زهرا. (۱۳۹۰). رویکرد پژوهش محور در کتاب‌های سال اول دوره متوسطه و مقایسه آن با اهداف آموزشی کتب مورد نظر. *فصلنامه مطالعات برنامه درسی ایران*، سال ششم، شماره ۲۰، صص ۱۱۵-۸۰.
- عباسی اسفنجیر، علی اصغر. (۱۳۹۴). مدل‌سازی مدرسه پژوهش محور و آزمون تجربی آن با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری به روش حداقل مربعات جزئی در مدارس استان مازندران. *فصلنامه مطالعات توسعه اجتماعی - فرهنگی*، دوره چهارم، شماره ۳، صص ۱۸۲-۱۵۷.
- فاروق صادقی بجد، محمد و احمدی درمیان، فرشته. (۱۳۹۲). پژوهش محوری، رویکردی نوین در آموزش دبیران شیمی در مراکز تربیت معلم (دانشگاه فرهنگیان). *هشتمین سمینار آموزش شیمی ایران*، دانشکده شیمی دانشگاه سمنان، ۶ و ۷ شهریور ماه.
- کلاهدوزی، احمد و کوثری، مریم. (۱۳۹۰). مبانی و الگوی آموزش‌های پژوهش محور در دانشگاه جامع امام حسین (ع). *فصلنامه پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی*، سال نوزدهم، شماره ۱۲، صص ۱۶۸-۱۳۹.
- نیرو، محمد و صالحی مرنند، سیداحمد. (۱۳۹۲). نقش تحصیلات تکمیلی پژوهش محور در توسعه کارآفرینی دانش بنیان در جهاد دانشگاهی. *همایش ملی دانشگاه کارآفرین (صنعت دانش محور)*.
- Berggren, E. (۲۰۱۷). Researchers as enablers of commercialization at an entrepreneurial university. *Journal of Management Development*, ۳۶(۲), ۲۱۷-۲۳۲.
- Brew, A., & Lucas, L. (۲۰۰۹). *Academic Research: Policy and Practice*. USA, Open University Press.
- Cabral, A.P., & Huet, I. (۲۰۱۱). Research in Higher Education: the role of teaching and student learning. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, ۲۹, ۹۱ - ۹۷.
- Junpeng, P., & Tungkasamit, A. (۲۰۱۴). The Continuing Professional Development of the Assessment through Research-based Learning in Higher Education of Thailand. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, ۱۴۳(۱۴), ۷۳۷-۷۴۲.
- Reddy, K.S., Xie, E., & Tang, Q. (۲۰۱۶). Higher education, high-impact research, and world university rankings: A case of India and comparison with China. *Pacific Science Review B: Humanities and Social Sciences*, ۲, ۱-۲۱.